

σπεύσουν να άνασυνδέσουν την γλώσσαν και την μόρφωσιν τοῦ λαοῦ μας με τὰς πατρογονικὰς μας πνευματικὰς ρίζας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Χρυσ. Τσικριτσῆ - Κατσιανάκη, Ἡ γλώσσα μας στὸ ρέμα τῆς Καλλιρῶς, ἤτοι *Roman Jacobson, Τὰ μεγάλα ρέματα τῆς Γλωσσολογίας*, Εἰσαγωγή - μετάφραση Καθ. *Δημήτρη Σωτηρόπουλου*, Ἐκδόσεις περιοδικοῦ «Θεσσαλικὴ Ἑστία», Ἀθήνα 1985, σχ. 8μ. σελίδες 17.

Εἶναι ἡ πρώτη φορά πού βλέπω εἰς τὴν ζωὴν μου βιβλίον ἐκδιδόμενον με οικονομικὴν θυσίαν τοῦ συγγραφέως, διὰ νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἀποδοκιμασίαν συγγράμματος γλωσσικῆς φύσεως, γραφέντος ὑπο ξένου καθηγητοῦ μεταφρασθέντος δὲ εἰς τὴν «ἐλληνικὴν»(;) ὑπὸ ἡμεδαποῦ τοιοῦτου.

Ἡ ἀγανακτήσασα συγγραφεὺς τοῦ φυλλαδίου εἶναι Γυμνασιάρχης τὸ ἐπάγγελμα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρωτευούσης, ἔγκριτος συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης τοῦ ὀνοματολογικοῦ κύκλου καὶ τῶν τοπωνυμίων, ἔργων λογοτεχνικῆς κριτικῆς καὶ ποιημάτων δημιουργός, πρόσωπον δηλαδὴ ἐνήμερον τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ καὶ τῆς δομῆς τῆς ὄχι στατικῆς ἀλλὰ εἰς τὴν ἱστορικὴν τῆς πορείαν καὶ δυναμικότητα. Ἡ συγγραφεὺς ἀναγνώσασα ἀμελῶς τὸν τίτλον ὡς «**ῥεύματα**» γλωσσολογίας τοῦ διασήμου ξένου γλωσσολόγου, ἰδοῦσα ὅτι ὁ μεταφραστὴς ἦτο καὶ αὐτὸς καθηγητῆς Πανεπιστημίου ὁμογενῆς, ἀσχολουμένη δὲ ἀπὸ ἐτῶν σοβαρῶς με τὰ προϊόντα τῆς λαϊκῆς μας γλώσσης καὶ τὰ προβλήματα τῶν νόμων αὐτῆς τῆς γλώσσης, ἔσπευσε νὰ προμηθευθῆ τὸ βιβλίον. Καὶ ἀναγινώσουσα αὐτὸ ἔφριξε με τὰς τερατογονικὰς λέξεις καὶ φράσεις τοῦ μεταφραστοῦ, πού τόσον ὀλίγην σχέσιν ἔχουν με τὴν γλώσσαν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἐπληρώθη ἀποτροπιασμοῦ καὶ συνέγραψε τὸ ἐν τίτλῳ φυλλάδιον διὰ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων τὸ εἶδος τῆς γλώσσης πού διαμορφοῦται μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς γραπτῆς γλώσσης τὸ 1976.

Ἴδου δείγματα τῆς νέας γλώσσης τοῦ καθηγητοῦ Δημήτρη Σωτηρόπουλου:

— Μενταλιστικὸ ἐπίπεδο, ριγκορισμὸς τῶν νόμων, ρελατιβιστικὴ ἐρμηνεία, ἀπριοριστικοὶ νόμοι, ὕβριδιακοὶ σχηματισμοί, ριτουαλιστικὲς συνήθειες, ματεριαλιστικὸ ἄνοιγμα. σχεταρικὴ ἄρνηση. ὑπερφυσικὸς φιναλισμὸς. μορφηματικὸς ντετερμινισμὸς. σπεκουλαδὸρικὴ ἀστρολογία. ἀντιτελεολογικὴ ἀναγωγή. Αὐτὰ ὡς δείγμα τῆς ὀρολογίας τοῦ βιβλίου. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῆς νέας γλώσσης, αἱ ἀκόλουθοι λέξεις καὶ φράσεις: Ἡ ἐπικοινωνία λειτουργεῖ σὲ τρία διαφορετικὰ πατώματα. Νὰ γκρουπάρεῖ, νὰ γκρουπαριστοῦν. Πούρα γλωσσολογία. πούρα γραμματικὴ. φιγουράρεῖ. καριέρες. ρεγουλάρωνται. πλατφόρμα. ὑψωμένο ραφινάρισμα. ραφιναρισμένο βεπερτόριο. ραφιναρισμένη αἰτία. σάλτο. μάξιμουμ. βαριατσιόνες. μαραφέτι.

Ἐπιβάνει. σύβασμα. σύβασμα. σύδεση. συδουασμὸς. πμόδιο, φτόγγος. φτογγολογικά. λεφτομέρεια. μιὰ λογῆς. κάθε λογῆς. ἴδια λογῆς. ἄλλη λογῆς. τέτοιας λογῆς. ζετυλίματα. ξεθυλιμένη. τοῦ μηνυμάτου. μιανοῦ γλωσσολόγου. ἐνοῦς ψυχολο-

γισμού, ένους παράγοντα, ὄξω ἀπὸ τίς ἐπιστήμες. συνεπούμενα. συνεπούμενες. Διάλεχτες. λέξεις. φάσες. ἔλξεις. περίοδες. μέθοδες. πρότασες, ὄψες. προσέγγισες. γενίκεψες. τοῦ προικισμάτου. συστημάτου. κυκλωμάτου. μνηνύματου. χρημάτου. ξεστομισμάτου. Τό ὄντο. τό γεγονότο. τό μέλλοντο. τό ἐνδιαφέροντο γεγονότο. Ξυλοδεσιά. γυροβολιά. πληθούρα. καμαρίλα. ἐγδοση. αὐγάτεμα. ψιλολογία. βρέσιμο, μαξοῦμι. μυαλοσύνη. ξενέριασμα. θυμητάρι. ορμήνεια. στέρφα. λάθια. διάλεμα. ποστατικό. συνορίτικος. συναγρικητής. Διδάχνει. ἔμπασε. ἀξάινει. συναπαντιοῦνται. εναλλάζονται. να ξεπερετήσουν. ξεγραμμίσουν. συνεδέονται. πισωστρατίζεται. επιβάνεται. ὑπαρχε. Ζουμερό συστατικό. χασομερήσουμε σ' ἓνα καυγαδίστικο ζήτημα. δεμάτι ἀπό εἰκόνες. δεμάτι ἀπό ἀντίθεσες. δεμάτι ἀπό μορφικές διάκρισες.

Τό ἀγκωνάρι τῆς βιολογικῆς ἐξέλιξης. Τό ἐπίπεδο τῆς μιλιás. Τό διχάλωμα τῆς ἐρευνας στή langue. διπλάρικη φύση τῆς γλωσσικῆς δομῆς. διπλάρικο σχῆμα. Διδυμιά ανάμεσα στή γλώσσα καί στη μιλιά. εσωτερικές διδυμιές. Πίμονη δουλειά των γλωσσολόγων ὄξω στο πεδίο.

Γλωσσολογικά βρέματα. ἡ προκομμένη επιστήμη. πλεμάτι τῆς γλώσσας. Οἱ θεωρίες μποροῦν νά σπηρουνιστοῦν. Πλεξουδιάζοντας τούτα τα νήματα. Το ξετύλιμα τῆς ἀνθρωπίσας φύσης. Οἱ σλαβικές σπουδές ξετυλίγονται. Γύρα ἀπό τήν τρανάδα τῆς ἐρευνας. γύρα ἀπό τήν αφασική μιλιά. Τρεχάτα προβλήματα. τρεχάτους στόχους. δομές του μακρόσκοινου λόγου. Ἡ σημειωτική παράδοση κρεμιέται ἀπό το κάδρο τῆς ρηματικῆς οργάνωσης. το φάρδεμα τῆς ἀνάλυσης. σκαλωτές συνταχτικές κατασκευές. **φιλογενετική κλίμακα** (πιθανῶς θά ἤθελε νά γράψη: φυλογενετική). καταποδιαστές ἀλλαγές. πολύκλαρη ἐρευνα. τίς πρώτες παραπετριές. σοβαρό ἀμπόδεμα για μελέτη. κώδικας ἀνάλλαρος. ψυχολογικά μαραφέτια. οικονομικό νταραβέρι. μοριακό πανωπροίκι. νίσκαστο ἔθνος. πολυλογαριστό σάλτο. να γραπώσουμε το σφαιρικό σύνολο τῆς γλώσσας. ἀναποδογυρίσιμη ιεραρχεία. τα στενομύτικα πειράματα. νά ἀνασηκωθοῦνε τά προβλήματα. Τα ασκέπαστα σχήματα σαμαρώθηκαν πάνω στη μοριακή ἐπικοινωνία. χωρίς περιορισμούς που σαμαρώνονται ἀπό γλωσσολόγους. κι ἐγιναν ἐρευνες σε πεδία που πανωκαβαλικεῦονται. συνεπούμενα δέν ἔχουμε πανωκαβαλικεμα ἀλλά ἀλληλοσυμπλήρωμα. για σφυρίγματα και νταουλίσματα. Αυτό εἶναι που κατάκατσε σα στοιχείο διαφωτιστικό. Σιγόβρασμα και τα ἀπανωτά ρέματα των λεζώνε και του κειμενικού περίγυρου.

Αὐτά εἶναι μιὰ μικρά ἐπιλογή μόνον τῶν δειγμάτων πού παραθέτει ἡ συγγραφεύς, ἢ ὅποια και ἀναγράφει και τήν σελίδα ὅπου ἀπαντᾶται ὁ κάθε μαργαρίτης. Καί προσθέτει τήν γενικήν τῆς ἐντύπωσιν ἐκ τῆς γλώσσης τοῦ καθηγητοῦ Σωτηρόπουλου, ἢ ὅποια συνειρμικῶς τῆς ὑπενθύμισε τὸ «ρέμα τῆς Καλλιρόης», πού ἔθεσε και ὡς τίτλον τοῦ φυλλαδίου. Τὸ βιβλίον μὲ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς γλώσσης τὸ εὐρίσκει ὡς «ἓνα γλωσσικὸ ἀλαλοῦμ πού μᾶς δίνει ὄχι μόνον τὴ γλωσσική του «πολύκλαρη ἀξιάδα» ἀλλὰ και τὸν ἐξωτερικὸ του κόσμον και διάκοσμον».

Εἶναι ἀξία ἔθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἡ συγγραφεύς, διότι ἐπισημαίνει εἰς τὸ ἔθνος και εἰς τοὺς ὑπευθύνους πολιτικοὺς και πνευματικοὺς ἄνδρας μὲ ἐπίσημον και χαρακτηριστικὸν δεῖγμα εἰς ποῖον ἐκφραστικὸν και νοητικὸν κατάντημα ὠδήγησαν ἡδη ἐδῶ και τώρα ἓνα Ἑλληνα, καθηγητὴν μάλιστα Πανεπιστημίου. Ὅλοι ἡμποροῦν νά

σχηματίσουν μίαν ιδέαν πόσον παράλληλος μέν, ύποδεστέρα δὲ θὰ εἶναι ἡ ἔκφραστική ἰκανότης τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τῶν κατωτέρας μορφώσεως ἀπὸ τὸν κύριον καθηγητήν.

Εἶναι καταφανὲς ἀπὸ τὸ δείγμα, πόσον ἡ γλωσσικὴ ἀνεπάρκεια ἀποτελεῖ γενεσιουργὸν σύμπτωμα νοητικῆς ἀνεπαρκείας. Μόνη ἀνάσχεσις τῆς ἐκδηλωθείσης ἤδη ἔθνικῆς συμφορᾶς εἶναι νὰ ἀνασυνδέσωμεν τὴν γλωσσικὴν διδασκαλίαν τοῦ σχολείου μὲ τὰ ρίζας τῆς μὲ τὴν γραπτὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων μας, τὴν ὁποίαν τόσον ἐγκληματικῶς ἔθαψαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ 1976.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Πέτρου Στυλιανοῦ, *Σειρὰ Ἱστορικῶν καὶ Ἀρχειακῶν ἐκδόσεων.*

№ 1. *Οἱ Τουρκικὲς σφαγὲς στὴ Σμύρνη στὰ 1922*, Λευκωσία 1983 σελ. 37.

Ὁ Κύπριος φιλόλογος Πέτρος Στυλιανοῦ συμπολεμιστὴς τοῦ θρυλικοῦ Διγενῆ κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1955 καὶ συνεργάτης κατόπιν τῶν ἡγετικῶν κύκλων τῆς πατρίδος του ἔχει ἐπιδοθῆ μετὰ ζέσεως εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος τῶν δοκιμαζομένων κατοίκων τῆς μεγαλονήσου ἀναζωπυρῶν διὰ πάσης φύσεως δημοσιευμάτων τὴν ἀποσταμένην καὶ σχεδὸν ἡμιθανῆ ἐλπίδα τῆς ἀνακτῆσεως τῶν ἀπολεσθέντων προσωρινῶς κυπριακῶν ἐδαφῶν.

Ἵνα δὲ μὴ ἐμφανίζωντα ἐστερημένα ἀξιοπιστίας τὰ ἱστορήματά του ἐφρόντισε νὰ καταρτίσῃ μετὰ τῆς Νίκης Χριστοδούλου σειρὰν ἐκδοτικὴν εἰδικήν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἱστορικὰ δημοσιεύματα ἐπικυροῦνται μὲ ἐπίσημα δοκουμέντα ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἀρχείων καὶ μὲ φωτογραφίας μαρτυρούσας ἀψευδῶς τὰ ἱστορούμενα.

Τὸ πρῶτον ἔργον τῆς σειρᾶς ὑπ' ἀρ. 1 εἶναι ἡ παράδοσις εἰς τὴν δημοσιότητα τῆς περιφήμου ἐκθέσεως τοῦ Ἀμερικανοῦ Προξένου ἐν Σμύρνη G. Horton ἀπὸ 27 Σεπτεμβρίου 1922 πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τῆς USA. Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ περιγράφει ρεαλιστικῶς τὴν κατάληψιν καὶ πυρπόλησιν τῆς Σμύρνης καὶ τὸν ὄλεθρον τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐκ τῆς ἐπὶ δεκαετίας παραμονῆς του εἰς τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολὴν ὁ Horton εἶναι βαθὺς γνώστης τῶν λαῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων των, διὰ τοῦτο καὶ ἐνθαρρύνεται νὰ διαγράψῃ θὰ συμβῆ εἰς τὸ μέλλον, ἐὰν αἱ Δυνάμεις δὲν συγκρατήσουν τὸν φανατισμὸν καὶ τὸ μῖσος τῶν ἀμορφώτων Τούρκων.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο διὰ τὴν βαθεῖαν ὑπὸ τοῦ Horton γνῶσιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν καθαρὰν σύλληψιν τῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς πολιτικῆς τῶν Τούρκων ἔναντι τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν ἔχει τὸ κύρος τοῦ «κτῆματος ἐς αἰεὶ» καὶ πρέπει νὰ κατανοηθῆ ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ ὄλους τοὺς πολιτικούς μας, ἀλλὰ ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἑλληνας. Καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν συγγραφέα διὰ τὴν δημοσίευσίν του. Παραθέτω μίαν περικοπὴν τῆς ἐκθέσεως τοῦ Horton: Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ εἶχε συνείδησιν ὅτι ἦτο κληρονόμος τῆς Βυζ. αὐτοκρατορίας, εἰς ἣν ὑπήγοντο